

veksiminen on kuitenkin samalla kurjin ja häpeällisin lehti ihmiskunnan historiassa”.

Suurempi vapaus rakkauselämän alalla ja suurempi suvaitsevaisuus rakkausseikkojen arvostelamisessa ovat uuden suunnan mukaan välttämättömästi tarpeen. Se on tarpeen julkisen ja salaisen prostitutsiooninkin suhteen, mikä surkea ilmiö ainakin pääasiassa riippuu kapitalistisesta yhteiskuntajärjestelmästä — sillä yleensä ei nainen *vapaaehtoisesti* myy rakkauttaan *tilapäisesti monelle* miehelle perätysten, ellei hän ensin *taloudellisesti* ollut siihen viekoiteltu ja sitten joutunut yhteiskunnan hylkäämäksi. Ja sen takia vaatii uusi suunta etusijassa taloudellisten olojen korjaamista alemmissa kansankeroksissa. Mutta se vaatii myös, että ainakin lasten kasvattajat avomielisesti ja peittelemättä, jos kohta asteetainkin, puhuvat lapsien kanssa sukupuoliasioistakin, jotta nämä eivät joutuisi niitten vaarojen alaisiksi, ei ainakaan liian aikaisin. Mutta muuten, mitä täysikasvuisiin ihmisiin tulee, yhtyy uusi suunta jotenkin yleisesti Henriette Fürthin väitteeseen että jokaisen ihmisen sexuaalipiirin täytyy pysyä loukkaamattomana, vaikka hän ei olisikaan mikään Goethe, George Sand, rouva Curie tai Sonja Kovalevski; jokainen elää omaa elämänsä ja on siitä itse vastuunalainen. Toisen oikeutta hän vaan ei saa loukata.

Sytyke VII (Kuopio) 1912.

MALTHUSIANISMI

Jo kahdeksannentoista vuosisadan loppupuolella herätti väestön luvun suhde käytettävissä oleviin ravintoaineisiin ajattelevien ihmisten huomiota. “Kansantalouden isä”, A. Smith, väitti (1 kirj. 8 luvussa), että jokainen eläinlaji sikiytyy ravintoaineittensa suhteen ja samoin ihmisetkin, ja ravintoaineitten puute hävittää suuren osan syntyneistä sikiöistä. Condorcet, Ranskan valtakumouksen kuuluisa filosofi, esittää jo sen mietteen,

että joskus tulevaisuudessa ehkä ravintoaineet eivät enää riitäkään yhä kasvavan ihmispaljouden kannattamiseksi. Ja suuri Benj. Franklin oli sitä mieltä, että jos esim. koko maapallo olisi tyhjä muista kasveista, voisi yksi ainoa kasvilaji vähitellen anastaa sen koko alan. Mutta puute, ravintoaineitten puute, joka ei kaikille siemenille riitä, estää aina jossain määrin tämän. Ja puute toimittaa saman tehtävän ihmistenkin keskuudessa. Ihmisilläkin on aina taipumus lisääntyä yli tarpeellisten ravintoaineitten. "Järkeä" siittämisessä ja synnyttämisessä yksin voi estää ihmisluvun kasvamisen yli ravintoaineitten, joka muuten on "luonnonlaki".

Tämä Franklinin oppi sai innokkaan apostolin eräästä englantilaisesta papista T. R. Malthus'esta.*) Hänen pääteoksensa (The Principle of Population), joka ilmestyi v. 1798, ei olekaan muuta kuin "alusta loppuun tieteellinen ryöstö" Franklinin kirjasta, kuten Marx kurssilemmatta sitä nimittää. Malthus näet väittää, että ihmiskuku lisääntyy n. s. geometrisessä suhteessa: 1, 2, 4, 8, 16, 32, mutta ravintoaineet ainoastaan aritmetisessä 1, 2, 3, 4, 5, 6. — M. ei kumminkaan tahdo itsekään näillä numeroilla tarkoin määrätä tuota kasvamista — ja ellei puute ja paheet vähentäisi tuota yhä kasvavaa lukua, tulisi suhde tai oikeastaan epäsuhde yhä suuremmaksi tämän "luonnonlain" vaikutuksesta. Ja tämä luonnonlaki on aina ollut vaikuttamassa, aina samaan suuntaan. Ja koska se muka on luonnonlaki, ei se asianlaita ole muutettavissa. Kurjuutta ja puutetta tulee aina löytymään eikä sitä millään saada poistumaan, elleivät ihmiset siveellisistä syistä ("moral restraint") rupea vähemmän lapsia siittämään. Luokkaeroitus ei siis milloinkaan muulla edellytyksellä tulisi maailmasta häviämään.

Että tällainen oppi oli "makea haju" silloiselle mahtavalle manchesteri-opille ja kapitalismille, on itseselvää. Malthusen kirja levisi suunnattomasti.

*) Darwin tunnustaa itse, että hän sai aiheen "the survival of the fittest" oppiinsa Malthusen kirjasta, joka siis — tahi oikeastaan Franklin — on synnyttänyt tuon kuulun "darwinismin".

Ja se olikin alkujaan suora riitakirjoitus, joka oli suunnattu ensimmäistä anarkistista sosialistia W. Godwin'ia, vastaan. Tämä oli näet sitä mieltä, että puute ja kurjuus johtuivat nurinkurisista yhteiskunnallisista oloista ja hän väitti jyrkästi, että nämä siis ovat korjattavat. Malthusen koko oppi oli yleensä tähdätty niitä yhdenvertaisuuden tuulahduksia vastaan, jotka Ranskan suuren vallankumouksen vaikutuksesta yhä enemmän tunkeutuivat Englanninkin manchesterilaiseen maailmaan.

Ja kaikille veronmaksajille, joiden vanhan vaivaislain mukaan tuli suorittaa suhteellisesti suuri vaivaisapu, oli Malthusen oppi erittäin tervetullut. Sillä kun sen mukaan ravintoaineitten saanti ei ainakaan kasva — ja se oli tosiaan M:n oppi — niin riistää runsas vaivaisapu vain paremmilta kansankerroksilta, jotka mukana työtä tekevät, yhä enemmän ravintoaineita ja toimeentulon ja sen takia on suotavaa, että ne, "joille syntyessä ei ole valmistettu sijaa luonnon pöydän ääressä", saavat luonnollisemmalla tavalla, s. o. puutteen kautta, poistua tästä maailmasta!

Godwin ja Englannin sosialistit huomauttivat kyllä, miten hataralla perusteella Malthusen oppi oli. Mutta se auttoi sängen vähän. Malthus perusti oppinsa etenkin kahteen "totuuteen": ensiksi, että maa tulee yhä vähemmässä määrässä anteliaaksi ja että lasten lukumäärä alempien kansankerrosten taloudellisesti voimistuessa kasvaa.

Ensimmäinen väite ei semmoisenaan ole todistettavissa. Totta on kyllä, ettei kolminkertainen *samallinen elävä työvoima* anna kolminkertaista satoa, mutta maan tuottavaisuutta voi ja onkin tähän saakka suunnattomasti lisätty voimaperäisyyttä lisäämällä ja se tapahtuu etenkin teknikan suunnattomasti edistyessä. Etevien maatalousauktoriteettien mukaan voi se vuosisadassa nousta ainakin nelinkertaiseksi.*) Prof. Wagner ja hänen koulunsa, joka hyväksyy erään Malthusen opin

*) Vert. etenkin Kautsky, *Vermehrung und Entwicklung*.

perusteen, että ravintoaineet eivät kasva samassa suhteessa kuin väestön lukumäärä, ei sano uskovansa tuota teknikan rajattomuutta, mutta päteviä vastatodistuksia ei hän esitä siitä, että *ehdottomasti* suhde väestön ja ravintoaineitten välillä käypi yhä epäedullisemmaksi tulevaisuudessa. Päinvastoin on sangen todennäköistä, että kerran toteutuu suuren ranskalaisen Berthelot'in väite, — joka ei suinkaan perustu vain haaveiluihin, — että kerran sangen alkuperäisistäkin aineista kemiallisesti saadaan riittävästi ravintoaineita. Engels on huomauttanut, että pampasalueilla ja muualla on vielä paljon viljelemätöntä maata ja Roscherkin sanoo, että "hyvin kaukana on vielä se ajatus, mitenkä maa kokonaisuudessaan kerran tulisi auttamattomasti väellä täytetyksi." Sattuvasti on sen takia eräs taloustieteilijä lausunut: "Yhtä vähän kuin yksityinen ihminen luopuu työstään sen takia, että hänen kerran tulee kuolla; yhtä vähän kuin ihmiskunta välittää kaikenlaisista ennustuksista (auringon kylmentymisestä, maan yhteentörmäyksestä jonkun taivaankappaleen kanssa), yhtä vähän tarvitsee meidän välittää tästä profeetallisesta malthusianismista". Epäilemättä on Marx siinäkin oikeassa, että jokaisella historiallisella tuotantotavalla on omat historiallisesti toteutuvat väestölakinsa" ("Populationsgesetze") ja että meidän siis ei nyt tarvitse niistä liiaksi huolehtia. Aivan naurettava on se kauhu, jonka on herättänyt englantilaisen maantieteilijän Ravensteinin lasku, että muka todennäköisesti noin 180 vuoden perästä olisi tämän maapallon väestö "täysi" eli 6 miljardia ihmisiä — noin 4 kertaa niin paljon kuin nykyään.

Jo Godwin huomautti, että jos ravinto alkaa käydä niukaksi, täytyy luonnollisesti kysynnän kasvaa; pääoma vetäytyy siis maatalouteen. Suuret joukot ostavat siis etupäässä ravintoaineita ja vähemmän teollisuustuotteita; näitten hinta laskeutuu, teollisuusväestö vähenee kaupungeissa, maanviljelysväestö maalla kasvaa. Mutta kuten jokainen tietää, ei tämä ole asian nykyinen kanta; vilja on vielä alhaisessa hinnassa, siis ei *liiaksi kysyttyä*, huolimatta siitä, että väestö kaikkialla on suuresti li-

sääntynyt, joka ennen kaikkea tarvitsee ravintoaineita. Tästä tosiasiasta voi jo päätätä, että tuo "häätä" ainakaan nyt ei mitenkään ole peloittava.

Kurjuus on siinä hyvä, sanoo Malthus, että se vähentää lapsien, se on köyhempien kansakerrosten lapsien, määrän. Syntyneistä lapsista kuolee melkoinen osa. Malthus ei yhtään ota huomioon, mitenkä suuri kansantaloudellinen tappio tuo joutava synnyttäminen itessään on. Jos hyvinvointi kasvaisi, kasvaisi muka lasten lukumäärä. Tämä ei myöskään ole totta. Ranskassa esim. jossa Englannin perästä *keskimääräinen* rikkaus on suurin, ei lasten lukumäärä suinkaan ole kasvamassa; samoin myöskin Saksassa ja Englannissa. Päinvastoin on todistettavissa (Venäjän ja muitten maitten oloista toisiinsa verrattuina), että missä ajatteleva huolenpito omasta ja perheen toimeentulosta on kasvamassa, siellä ei kaniinimaisuus ole vallalla.

Puute ja kurjuus eivät siis ole mistään "luonnonlaista" riippuvia, kuten Malthus luuli, vaan nurinkurisista taloudellisista oloista. Sorto ja riisto aikaansaavat ne, kuten jo Godwin väitti. Ja riistäminen voi hie-man lieventyä Wagnerin y. m. reseptien mukaan, mutta vasta kun kapitalismi kukistuu, on se loppunut. Ja esim. Kautsky on (Soc. Revolution) aivan todennäköiseksi osoittanut, että *tuotanto sosialistisessa yhteiskunnassa melkoisesti kasvaa*. Se on hyvinvoipuus kasvaa, kun ostajain lukumäärä kasvaa ja silloin lasten lukumäärä suhteellisesti vähenee.

Mutta on totta, Malthusella on yksi resepti, jonka nojalla saadaan tuo tulevaisuuden uhkaava peikko väistymään: puhtaasti siveellisen pidättäytymisen kasvaminen miesten ja naisten sukupuoliasioissa. Tämä resepti ei tosin ole yhtä lapsellinen kuin tuon suuren "profeetan" Tolstoijn: että pitäisi luopua kaikesta sukupuoliyhteydestä — täydellinen asketismi on hänestä luonnollinen, ainakin ihanteena, vaikka se tietysti ei suinkaan ole luonnon mukainen —: mutta sittehän on sangen lapsellista luulla, että tällä keinolla pitkälle päästäisiin.

Mutta tämä "*moral restraint*" on kuitenkin synnyttänyt erään uuden, nykyään hyvinkin laajalle levinneen suunnan: n. s. uusmalthusianismin. Tämä suosittelee hedelmällisyyden rajoittamista eri syistä *etupäässä keino-tekoisella tavalla*. Ehdotus on siis paljoo käytännöllisempi kuin Malthus'en. Nämä keinot ovat suurimmaksi osaksi (miesten Condom ja naisten Mensingapessar) aivan vaarattomat. Ylempänä esitetyistä syistä ei maksa vaivaa ottaa lukuun niiden uusmalthusialaisten mielipidettä, jotka suosittelevat apuneuvoja väestön ja ravintoaineitten sopusuhtaisuutta varten yleensä. Mutta toisiakin näkökohtia löytyy. Useat, kuten esim. Forel, puolustavat niiden pakollistakin käyttöä siitä syystä, että täten tulevien sukupolvien laatu (kvaliteetti) ainakin aikojen kuluessa voisi parantua, kun ruumiillisesti ja henkisesti ala-arvoiset henkilöt voisivat olla sukupuoliyhteydessä, synnyttämättä silti usein vielä ala-arvoisempia sikiöitä. Mutta ennen kaikkea voisi sukupuoliyhteys näitten apuneuvojen avulla tapahtua avioliitonkin kautta luonnon vaatimassa iässä (20—30 v.), vaikka yhteiskunnallisista oloista johtuvia taloudellisia edellytyksiä ei aina olisi olemassa. Tämän käsityksen mukaan on hyvää ja välttämätöntä pysyä erillään sukupuoliyhteydestä, niin kauan kuin terveys sallii, mutta kun luonto vihdoin vaatii, ei olisi enää estettä, kun näitä keinoja löytyy. Ja vielä suurempi näitten keinoiden merkitys voisi olla, jos niitä hyväksyy, useammassa köyhissä työläisperheissä, missä vaimo ei aina jaksa, lisätöittensä takia, maata joka vuosi lapsivuoteessa eikä myöskään luule voivansa kunnollisesti ravita ja kasvattaa ylen suurta lapsilaumaa. Monasti on vaimo jo rakenneltaankin semmoinen, että lapsen synnyttämisen tuottaisi kuoleman; tässä tapauksessa olisi keino epäilemättä vapauttava. Varmaa ainakin on, että mitä suurempi lasten luku useimmissa köyhälistön perheissä on, sitä huonommin ne ruokitaan; — siksi kurja on nykyinen taloudellinen järjestelmä — perheen elättäjä joutuu yhä riippuvaisempaan asemaan työnantajasta, kun hän silloin vielä enemmän pelkää paikkansa menettämistä ja ali-

tuiset taloudelliset huolet tekevät sekä miehen että vaimon välinpitämättömmiksi nykyisen luokkataistelun suhteen. Yleensä ei se työläinen voi tarmokkaasti ottaa osaa luokkansa kohottamiseen, joka on kovin alhaisella taloudellisella asteella, vaan ainoastaan silloin kun hän ainakin jossain määrin on taloudellisesti kohonnut.

Mutta voiko noita apukeinoja katsoa siveellisiksi? Eivätkö ne sodi luonnon lakeja vastaan? Uusmaltusiaanit vastaavat tähän, että niiden käyttämiseen pakoitavat *väliaikaisesti* nurinkuriset yhteiskunnalliset olot: vasta kun paremmat olot ovat astuneet näitten sijaan, ovat apukeinotkin tarpeettomat. Ja siveellistä on yleensä kaikki, mikä *todellisesti*, eikä dogmaattisesti (opinmukaisesti), kohottaa koko ihmiskuntaa. Jos ihmiskunta ei kohoja sivistyksessä ja onnellisuudessa nykyisten siveellisyyskäsitteiden perusteella, ovat nämä muutettavat ja korjattavat toisenlaisiksi.

Tämmöisessä uusmalthusialaisessa muodossa on malthusianismi vielä ymmärrettävissä. Se tarkoittaa silloin joko rodun parantamista tai ihmisonnen, varsinkin köyhälistön hyvinvoinnin ja taistelukyvyn kohottamista — väliaikaisella toimenpiteellä, kunnes köyhälistö on vallannut itsellensä isäntävallan yhteiskunnassa *todelliseksi* hyödyksi sille itselle ja myöskin yläluokkaan kuuluville ihmisille. Tämä tila on aivan varmasti tulossa eikä sinne enää kulune vuosisatoja. Sosialismi rientää itsetietoisesti loppumääräänsä kohti jättiläisaskelin.

Säkeniä 1911.

PROSTITUTSIOONI

Alfons Petzold, eräs kansan syvistä riveistä lähtenyt, nyt jo kuuluisa itävaltalainen runoilija esittää runokokoelmassaan seuraavan pienen liikuttavan kertomuksen: „Kristus, tuo kaikkia rakastava kulki yleisten naisten kadulla. Hän oli yksin ja syvä suru valtasi hänet, kun näki elämän lokaa. Häntä lähestyi sil-